

עת"א 4805/11/20 - נחמן נתן סטל נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 4805-11-20 סטל (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר

לפני	כבוד השופט גיא שני
העותר	נחמן נתן סטל (אסיר)
נגד	
המשיב	שירות בתי הסוהר

פסק דין

לפני עתירה שעניינה "קבלת סיוע משב"ס בהכנת תכניות שיקום על-ידי גורמים מקצועיים מלבד רש"א".

בעתירה נטען כי העותר מצוי בשלהי מאסרו וזקוק לתכנית שיקום. לדבריו, הרשות לשיקום האסיר (רש"א) הייתה נכונה להכין עבורו תכנית שיקום, אך חזרה בה, והוא נותר ללא טיפול וללא סיכוי לשחרור מוקדם. העותר, לדבריו, פנה לעו"ס האגף בבקשה כי זו תפנה לגורמי טיפול אחרים, אך נענה כי שב"ס עובד ישירות מול רש"א בלבד, וכי באפשרותו של העותר לפנות לגורמי הטיפול בקהילה. לטענת העותר הוא אכן פעל בהתאם, אך נענה כי רק עו"ס או רש"א יכולים לפנות בבקשה להכנת תכנית שיקום. לשיטתו של העותר, נהלי שב"ס אינם מונעים פנייה לגורמים נוספים פרט לרש"א לצורך הכנת תכנית שיקום, ואף מחייבים זאת.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בכתב ובעל-פה, נחה דעתי כי דין העתירה להידחות.

העותר אינו מצביע על מקור נורמטיבי המחייב את שב"ס לפעול עבורו לגיבוש תכנית שיקום על-ידי גורמים פרטיים, זאת לאחר שנמצא בלתי-מתאים על-ידי רש"א. כידוע, שב"ס מאפשר, בהתאם לנהלים, את כניסתם של מומחים פרטיים לבתי הסוהר לצורך הכנת תכנית שיקום לאחר השחרור (ראו: רע"ב 744/17 עווד נ' שירות בתי הסוהר (20.2.2018); עת"א (מרכז) 22925-12-13 **בן חיון נ' שירות בתי הסוהר** (12.1.2014); פקודת נציבות 04.68.00 "כניסת מומחים פרטיים לבתי סוהר"). הכללים בכגון דא חלים לגבי העותר כמו לגבי כל אסיר אחר. אולם העותר לא הראה כי גורמי טיפול בשב"ס נדרשים לפעול בעצמם, מול גורמים פרטיים בקהילה, על מנת לגבש תכנית שיקום לקראת ועדת שחרורים. ודוק: אין ספק כי על-פי נהלי שב"ס, חלק מתפקידו של השירות הסוציאלי הוא הכנת האסיר לשחרור ובניית תכנית שיקום. אין חולק גם כי במסגרת עבודתו נדרש לעיתים העו"ס לעמוד בקשר עם גורמי חוץ שונים "על-מנת לסייע לאסיר ולמשפחתו בתקופת המאסר" (סעיף 5.13 לנוהל 20-1036). אולם, מכאן אין לגזור את המסקנה שהעותר מכון לה, וסעיף 6.9 לנוהל האמור - המתייחס באופן ספציפי לנושא של "הכנת האסיר לשחרור" -

מפרט את המצופה מהשירות הסוציאלי מבחינה זו.

ניתנת האמת להיאמר, כי מן העתירה גופה לא ברור מהי ציפייתו של העותר. בעתירה נטען כי העותר פנה בעצמו לגורמים פרטיים, אך תשובתם הייתה "כי רק עו"ס או רש"א יכולים לפנות אליהם בבקשת הכנת תכנית שיקום". אלא שהעותר אינו מציג כל אסמכתא לטענה זו. ואם אמנם פנה העותר לגורם מסוים ("שלום בניך") וזו הייתה תשובתם, יתכבד ויפנה לגורם אחר. יתר על כן, לא ברור מה טיב הסיוע המבוקש מגורמי שב"ס לצורך גיבוש תכנית שיקום פרטית. האם מדובר בפנייה טכנית לגוף פרטי מסוים לפי דרישתו של העותר? או שמא יותר מכך? בדיון העלית שאלה זו לפני בא-כוח העותר ותשובתו הייתה: "לשלוח את כל החומר הטיפולי ולבקש לבחון האפשרות האם הוא יכול להתקבל שם לקהילה טיפולית". אולם בהמשך צצה טענה חדשה, שלפיה פנייה לגורם פרטי כרוכה בתשלום, ולדעת בא-כוח העותר "לא הגיוני שהוא חייב לשלם כסף". אלא מאי? טענה זו לא בא זכרה בעתירה, ובא-כוח העותר בחר שלא להגיש עתירה מתוקנת לאחר מינויו. מעבר לכך, לא ברור מכוח מה סבור העותר - אם זו אכן סברתו - ששב"ס נדרש **לממן** לו תכניות שיקום מטעם גורמים פרטיים (וזאת, נזכיר, לאחר שרש"א באה למסקנה כי נכון לעת הזו אינו מתאים לכל תכנית טיפולית).

אני רואה לציין כי לאחר הדיון הגיש העותר (בעצמו) "בקשה להוספת נימוק בעל משקל". בבקשה זו ניסה העותר למעשה לחזק את הרחבת החזית שהחלה בדיון. כך, טען העותר כי לו-עצמו וגם לאסירים אחרים אין אמצעים למימון תכנית שיקום פרטית, וכך נוצרת אפליה בין אסירים בעלי-אמצעים לבין אסירים חסרי-אמצעים. אדגיש אפוא שוב: טענה זו הנסבה על ההיבט הכלכלי של הכנת תכנית שיקום פרטית לא הועלתה בעתירה, ואין בידי להיזקק לה באופן שבו הוצגה. עם זאת אציין במאמר מוסגר, כי קשה להשתחרר מן המחשבה שלא בכדי הנושא של היעדר אמצעים לא הובא כחסם בעתירה גופה, שעה שמותב זה הורה רק לאחרונה על הוצאתו של העותר לחופשה מיוחדת (לצורך השתתפות באירוע משפחתי), ולשם כך הפקיד העותר - על-אתר - סכום של לא פחות מ-300,000 ₪ (הסכום הופקד על-ידי בנו של העותר, והוחזר לידי). ואידך זיל גמור.

בטרם חתימה אדגיש כי אין בהחלטתי-זו כדי למצות בהכרח כל טענה - כללית או אינדיבידואלית - בסוגיה של תכניות שיקום לאסירים. גם אין בה כדי למנוע מהעותר למצות הליכים נוספים מול המשיב או מול גורמים אחרים. כל שנקבע הוא כי העתירה שלפניי לא הניחה תשתית עובדתית ומשפטית לקביעה כי המשיב פעל בניגוד לדין או בחריגה ממתחם הסבירות בעניינו של העותר.

אשר על כן, העתירה נדחת.

ניתן היום, ג' שבט תשפ"א, 16 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.